

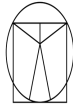
MÀSTER EN PERIODISME LITERARI,
COMUNICACIÓ I HUMANITATS

LITERATURA, PERIODISMO Y NARRACIÓN

Curso formado por dos materias:

- Narratología Mediática y Estudios Culturales
- Periodismo y Literatura Comparados

Profesoras: Carlos Femenías i Gemma Casamajó

NARRATOLOGÍA Y ESTUDIOS CULTURALES por Carlos Femenías

La asignatura describe el desarrollo de la narratología atendiendo a su confluencia con los Estudios Culturales. Para ello emplearemos un concepto holgado de narración, fijándonos en cómo se fue alejando de sus orígenes eminentemente textualistas para acercarse a la sociología y la historia cultural. La atención a la narratividad y los mecanismos constructivos se abordará a la luz de su evolución histórica, poniendo el acento en cómo el análisis de la narración se ha volcado al examen de su función ideológica, a su papel en la construcción de subjetividades e identidades y a los debates en torno a la memoria.

Temario:

ORÍGENES DE LA NARRATOLOGÍA:

Vladimir Propp y Lévi-Strauss [Sesión 2]

Communications 8. Roland Barthes, Todorov y Genette [Sesión 3]

DEBATES EN TORNO AL AUTOR Y EL SUJETO:

Goldman, Barthes, Foucault, Bourdieu [Sesión 4]

Ferlosio y la función judicial de la narración y el sujeto.

El caso Cercas-Enric Marco. [Sesión 5]

LA HISTORIA:

E.H.Carr, *¿Qué es la historia?*

Hayden White y el discurso de la Historia [sesión 6]

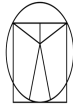
Agustín García Calvo: Historia y tradición [sesión 7]

LA MEMORIA:

Walter Benjamin y el ángel de la Historia [sesión 8]

Los lugares de memoria

W.G. Sebald y la destrucción [sesión 9]

LOS ESTUDIOS CULTURALES:

La batalla del canon

Subalternidad, agencia e identidad [sesión 10]

La cultura de la cancelación [sesión 11]

EVALUACIÓN:

1.-PARTICIPACIÓN. La asignatura quiere fomentar el debate y la discusión; para ello, los estudiantes tendrán material de lectura accesible en el Drive semanalmente. 15 %

2.- TRABAJO ESCRITO. Se elaborará un reportaje de 6 páginas acerca de un tema actual de libre elección (un personaje, un lugar, un fenómeno) en el que se haga un uso productivo de cuestiones tratadas en la asignatura. Fecha de entrega: **16 de diciembre** [Garamond 12, interlineado 1,5] 70%

3.- DEBATE EN CLASE. En la última sesión del curso los estudiantes analizarán culturalmente algún material que se habrá compartido con antelación. 15%

BIBLIOGRAFÍA ORIENTATIVA:

BENJAMIN, Walter, *Iluminaciones*, Madrid, Taurus, 2018.

BOURDIEU, Pierre (1997), *Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario*, Barcelona, Anagrama, 2015.

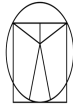
CARR, E.H. (1961), *¿Qué es la historia?*, Barcelona, Ariel, 2010.

CULLER, Jonathan (1997), *Breve introducción a la teoría literaria*, Barcelona, Crítica, 2000, pp. 101-113.

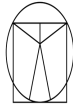
ERLICH, Victor (1969), *El formalismo ruso. Historia-doctrina*, Barcelona, Seix Barral, 1974.

GARCÍA CALVO, Agustín (1983), *Historia contra tradición. Tradición contra Historia*, Zamora, Lucina, 2016.

GINZBURG, Carlo (1976), *El queso y los gusanos. El cosmos según un molinero del siglo XVI*, Barcelona, Península, 2014.

- HUGHES, ROBERT (1994), *La cultura de la queja*, Barcelona, Anagrama, 2006.
- MATTELART, Armand y NEVEU, Érik (2003), *Introducción a los estudios culturales*, Barcelona, Paidós, 2004.
- MORETTI, Franco (2013), *El burgués. Entre la historia y la literatura*, FCE, 2014.
- PROPP, Vladimir, *Morfología del cuento* seguido de *Las transformaciones de los cuentos maravillosos* y de MÉLÉTINSKI, E., *El estudio estructural y tipológico del cuento*, Madrid, Fundamentos, 1971.
- PROPP, Vladimir y LÉVI-STRAUSS, *Polémica Lévi-Strauss-Propp*, Madrid, Fundamentos, 1972.
- RIMMON-KENAN, Shlomith, *Narrative Fiction: Contemporary Poetics*, Routledge, 1983.
- SÁNCHEZ FERLOSIO, Rafael (1974), *Las semanas del jardín*, en *Ensayos I. Altos estudios eclesiásticos*, Barcelona, Debate, 2015, pp. 43-313.
- SÁNCHEZ FERLOSIO, Rafael (1986), *Mientras no cambien los dioses nada habrá cambiado*, en *Ensayos IV. QWERTYUIOP*, Barcelona, Debate, 2017, pp. 7-87.
- SEBALD, W.G. (1999), *Sobre la historia natural de la destrucción*, Barcelona, Anagrama, 2003.
- SALMON, Christian (2008), *Storytelling. La máquina de fabricar historias y formatear las mentes*, Madrid, Península.
- TODOROV, T. (ed.) (1965), *Teoría de la literatura de los formalistas rusos*, Buenos Aires, Signos, 1970.
- TODOROV, T. (1969), *Gramática del Decamerón*, Madrid, Josefina Betancor, 1973.
- VV. AA. (1966), *Análisis estructural del relato. Comunicaciones 8*, Buenos Aires, Tiempo Contemporáneo, 1970.

PERIODISME I LITERATURA COMPARATS, per Gemma Casamajó i Solé

OBJECTIUS

L'assignatura té dos objectius principals.

- a) D'una banda, conèixer i analitzar les relacions entre la cultura periodística i la cultura literària mitjançant el Comparatisme Periodístico-Literari (CPL). Tant les relacions que tenen lloc en moments diferents (diacròniques) com les que tenen lloc al mateix temps (sincròniques). Aquest estudi es fa a partir de quatre grans parcel·les: l'estudi de les modalitats d'estil i composició (CPL morfològic), l'estudi dels gèneres i formats (CPL geneològic), l'estudi de temes, arguments i motius (CPL tematològic) i, finalment l'estudi històric (CPL historiogràfic). Al llarg d'aquest curs aprofundirem en el CPL morfològic i en el CPL geneològic.
- b) De l'altra, posar en pràctica els recursos de composició i estil que fem servir en periodisme i en literatura a través d'exercicis instrumentals fonamentalment d'ordre compositiu.

TEMARI

1. EL COMPARATISME PERIODÍSTICO-LITERARI (CPL)

- Acta de naixement del CPL.
- La literatura comparada com a base del CPL.
- La comparació com a mètode de coneixement.
- El periodisme i la literatura, tan lluny, tan a prop, dues habitacions de la mateixa casa.
- Escriure i redactar, dos verbs transitius que no volen dir el mateix.

2. L'ESTUDI DE LES MODALITATS D'ESTIL I COMPOSICIÓ

(CPL MORFOLÒGIC)

- L'estil: com aconseguir una veu pròpia?
- La descripció: construcció de l'espai narratiu i dels personatges. Figures retòriques i detalls.
- La narració com a forma de coneixement. El control del temps en el relat: el temps de la història i el temps de la trama.
- La veu dels personatges i les fonts en el relat: diàleg, citacions: ED i EI i EDL, EID.
- La veu de l'autor i la veu del narrador en el relat.

3. L'ESTUDI DELS GÈNERES I FORMATS (CPL GENOLÒGIC)

- Bases textuais: descripció, narració, diàleg, argumentació, explicació.
- Els gèneres i la seva lògica de funcionament i d'evolució.
- En contra d'una perspectiva normativa i catalogadora i a favor d'una perspectiva descriptiva i analítica.
- La hibridació com a tendència.
- Comportament dels gèneres quan s'afronten els reptes de la innovació.

ORGANITZACIÓ DEL CURS I AVALUACIÓ

L'assignatura té una vessant teòrica i una de pràctica. En les classes es combinarà:

- l'explicació teòrica,
- la lectura i l'anàlisi de textos (tant textos teòrics i de reflexió, com peces periodístiques i literàries),
- amb l'escriptura creativa per part de l'alumne.

L'assignatura s'avaluarà a través de:

- Pràctiques d'escriptura i anàlisi de textos plantejades durant el curs (50%)
- Escriptura d'un relat (40%)
- Aportacions de l'alumne a l'aula (10%)

BIBLIOGRAFIA:

BAL, MIEKE (1987): *Teoría de la narrativa*, Madrid: Cátedra

BAKHTIN, MIKHAÏL (1979): *Estética de la creación verbal*, México: Siglo XXI, 1982.

BOOTH, WAYNE (1961): *Retórica de la ficción*, Barcelona: Bosch, 1979.

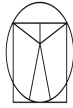
CHIAPPE, DOMENICO (2010): *Tan real como la ficción. Herramientas narrativas en periodismo*.
Barcelona, Laertes

GARCÍA BERRIO, A.; HUERTA CALVO, J. (1992): *Los géneros literarios*, Madrid, Cátedra.

GUILLÉN, CLAUDIO (1985): *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada*,
Barcelona: Crítica, 1985.

CHILLÓN, ALBERT (1994): *La literatura de fets*, Barcelona: Llibres de l'Índex.

CHILLÓN, ALBERT (2014): *La palabra facticia. Literatura, periodismo y comunicación*. Bellaterra, València, Castelló: Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de València, Universitat Jaume I.

HOYOS, JUAN JOSÉ (2003): *EL arte y el oficio de narrar en el periodismo*, Editorial Universidad de Antioquia.

HERRSCHER, ROBERTO (2012): *Periodismo narrativo. Cómo contar la realidad con armas de la literatura*, Barcelona: Ube.

POZUELO YVANCOS, JOSÉ MARÍA (1994): *Teoría del lenguaje literario*, Madrid: Cátedra.

RODRÍGUEZ, JORGÉ MIGUEL (coord.) (2012):
Contar la realidad. El drama como eje del periodismo literario. Zaragoza: 451 editores.

SAAVEDRA, GONZALO (1998):
Voces con poder. Un estudio multidisciplinario de las prerrogativas cognoscitivas en no ficción periodística y los procedimientos retóricos que permiten ampliarlas (TD), Bellaterra: Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació, Universitat Autònoma de Barcelona.

STEINER, GEORGE (1982):
Lenguaje y silencio, Barcelona: Gedisa.

SULLÀ, ENRIC (ed.), (1985):
Poètica de la narració, Barcelona: Empúries, 1994.

SULLÀ, ENRIC (ed.), (1996):
Teoria de la novel·la, Barcelona: Grijalbo.

VALVERDE, JOSÉ MARIA (1984):
La literatura, Barcelona: Montesinos.

TERUEL PLANAS, ELVIRA (1997):
Retòrica, informació i metàfora, Bellaterra, València, Castelló: Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de València, Universitat Jaume I.

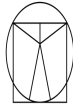
VIDAL CASTELL, DAVID. (2005):

El malson de Chandos. La crisi acadèmica i professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula. Barcelona, València: Aldea Global.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA SOBRE L'ESCRITURA:

Almería, Luis Beltrán (1992): *Palabras transparentes. La configuración del discurso del personaje en la novel·la*. Madrid: Cátedra.

Ayats, Andreu (2001): *L'aventura de narrar*. Barcelona: Octaedro.

Cerami, Vincezo (1996): *Consells a un jove escriptor*. Narrativa, cinema, teatre, ràdio. Barcelona: Edicions 62, 1997.

Cabré, Jaume (1999): *El sentit de la ficció*. Barcelona: Proa.

Cortázar, Julio (1962): *Algunos aspectos del cuento*.

Cassany, Daniel (1995): *La cocina de la escritura*, Barcelona: Anagrama, 1998.

Cassany, Daniel (2007): *Afilar el lapicero*, Barcelona: Anagrama.

Espinàs, Josep Maria (2008): *El meu ofici*, Barcelona: La Campana.

Grau, Isidre (2005): *La maleta de l'escriptor*, Barcelona: Rosa dels Vents.

Lorge, David (1998): *El arte de la ficción*. Barcelona: Península.

Margarit, Joan (2009): *Noves cartes a un jove poeta*, Barcelona: Proa

Páez, Enrique (2007) *Escribir. Manual de técnicas narrativas*, Madrid: SM.

Pagès, Vicenç (1998) *Un tramvia anomenat text*, Empúries: Barcelona, 2002.

Poe, Edgar Allan: *Filosofía de la composición*. Madrid: Hiperión, 2009

Sélinger, Valeria C. (2006): *Escribir diálogos en el cuento y la novel·la*. Barcelona: Grafein.

Sunyol, Víctor (2013): *Esriptura creativa. Recursos i estratègies*. Vic: Eumo Editorial.

Vargas Llosa (1997): *Cartas a un joven novel·lista*, Barcelona: Planeta.